

NOTAT

Dato: 11.05.2023

Til: Klima- og miljødepartementet, v/ Anne Elisabeth Scheen
Kopi:
Fra: Finans Norge, v/ Simen Kristiansen

Innspill til nasjonal handlingsplan for naturmangold

Finans Norge vil takke for muligheten til å gi våre innspill til regjeringens arbeid med naturmangfold og den nye globale naturavtalen. Finansnæringen ser tap av natur og biologisk mangfold som en ny risikotype som truer lønnsomhet og vekst i økonomien og næringslivet. Vi mener naturkrisen vi står i må få samme oppmerksomhet og løsningsvilje som vi de siste årene har sett i møte med klimakrisen.

Naturens rolle i økonomien vår fortjener langt større oppmerksomhet. Naturen yter tjenester for 125-140 tusen milliarder dollar årlig i form av pollinering, flomvern, ferskvann med mer.¹ WEF anslår at mer enn halvparten av global BNP er avhengig av slike økosystemtjenester og andre naturressurser.² Tap av natur og biologisk mangfold vil derfor ha store konsekvenser for økonomien og næringslivet. Tap av natur og biologisk mangfold går ut over de fleste deler av næringslivet, gjennom direkte påvirkning på virksomhet, råvaretilgang eller markeder. Samlet svekker dette grunnlaget for vår helse, velferd og økonomi.

Den globale naturavtalen er et stort steg i riktig retning for å skape en mer naturpositiv økonomi. Vi trenger felles mål å jobbe mot. Felles mål kan bidra til at vi samarbeider om tiltak og virkemidler – på tvers av landegrenser og næringer, mellom offentlige og private aktører. Vi trenger konkret handling dersom vi skal lykkes med å stoppe tap av natur og biologisk mangfold.

Som for klimakrisen vil det kreves store årlige investeringer for å stoppe tap av natur. Naturavtalen viser blant annet til at vi trenger 700 milliarder dollar hvert år i investeringer for å støtte målene i avtalen. Det trengs spesielt store investeringer i utviklingslandene.³ Det må mobiliseres mye kapital også i Norge, og vi oppfordrer derfor regjeringen til å kartlegge behovet for investeringer, hvilke tiltak som må gjennomføres, og hvilke virkemidler som trengs for å lykkes i arbeidet. Det trengs en helhetlig tilnærming til politikktutforming på alle beslutningsnivåer, der investeringer i for eksempel infrastruktur, bygg og eiendom må gjøres på en måte som i det minste hindrer tap av natur, og som helst bidrar til å skape et mer naturpositivt Norge.

Som innkjøper har det offentlig Norge stor makt og bør bruke denne makten både til å flytte investeringer og innkjøp i en mer naturpositiv retning, og skape markeder for nye naturpositive tjenester og produkter. Her kreves også helhetlig tilnærming til hvordan vi tenker rundt natur, klima og andre bærekraftrelaterte temaer i den politikken som føres og de virkemidlene som det offentlige besitter.

¹ OECD (2019): *Biodiversity: Finance and the Economic and Business Case for Action*, report prepared for the G7 Environment Ministers' Meeting, 5-6 May 2019

² WEF (2020): *Nature Risk Rising: Why the Crisis Engulfing Nature Matters for Business and the Economy*, New Nature Economy series, January 2020

³ Langsiktig mål D i avtalen

Tap av natur og biologisk mangfold som nytt risikobilde

Næringslivet og finansnæringen har de siste årene jobbet aktivt for å forstå og integrere klimarisiko i sine forretningsmodeller og -strategier. Dette arbeidet har bidratt til å heve forståelsen og viktigheten av klima og bærekraft i finansnæringen. Den nye reguleringsbølgen vi har sett innenfor bærekraftig finans kommer i etterkant av markedets interesse for klima og bærekraft, og er med å forsterke arbeidet med klima og bærekraft i finansnæringen.

Kunnskapen om tap av natur og biologisk mangfold danner grunnlaget for en ny type risikoforståelse: *naturrisiko*. Finansnæringen må bygge på kompetansen fra arbeidet med klimarisiko og videreføre verktøyene og rammeverkene som nå er i ferd må å etableres. Næringslivet må forstå naturrisiko på lik linje med andre risikoen, og det enkelte foretak må vurdere og analysere hvordan de er *avhengige* av og hvordan de *påvirker* naturen gjennom sine aktiviteter. Finansnæringen må i sin tur vurdere sine porteføljer, for å redusere eksponeringen, eller iverksette mitigerende tiltak, mot aktiviteter utsatt for stor naturrisiko.

Å forstå naturrisiko handler om å forstå hvordan rammene for morgendagens økonomiske aktivitet vil se ut. Tap av natur vil – som klimakrisen – utløse behov for omstilling av økonomien. Selskaper som er dårlig forberedt på en slik omstilling risikerer å rammes av reguleringer eller tape i konkurransen. Disse kan også bli dårligere investeringer, når finansforetakene ønsker å redusere sin eksponering mot naturrisiko.

Naturrisiko i finansnæringen

Finansnæringen ønsker å bidra til en bærekraftig utvikling som ivaretar natur, biologisk mangfold og økosystemer, og vi har en viktig rolle i å vurdere, håndtere og prise naturrisiko. Store og viktige norske aktører som Oljefondet og Storebrand er internasjonale ledere i arbeidet med å løfte tap av natur som tema i næringslivet. Forventninger og krav til selskapene de investerer i, og tap av natur som en del av eierskapsdialogen, er blant verktøyene større investorer kan bruke for å løfte tematikken i næringslivet. Finansnæringen ønsker å bidra til en bærekraftig utvikling som ivaretar natur og biologisk mangfold. En økende del av det finansielle markedet ser på naturrisiko og trusselen mot det biologiske mangfoldet som like viktig som klimarisikoen.

Finans Norge har, ved hjelp av våre medlemmer og i samarbeid med Deloitte og WWF verdens naturfond, utarbeidet en veileder for naturrisiko i norsk finansnæring.⁴ Denne veilederen er starten på arbeidet med å forstå både tap av natur og biologisk mangfold og naturrisiko i finansforetakene. Den vil hjelpe finansforetakene til å inkludere naturrisiko som en del av sine beslutninger, og bidra til at tap av natur inkluderes i verktøy og analysemodeller. Veilederen er inspirert både av de norske finansforetakenes eget arbeid og ledende internasjonale initiativer. Et av de mest aktuelle initiativene i dette arbeidet er Task Force on Nature-Related Financial Disclosures (TNFD), som tar inspirasjon fra det tilsvarende TCFD for klimarisiko. TNFD ønsker å etablere et rammeverk for å forstå og vurdere naturrisiko, i tillegg til å være et rammeverk for rapportering. Dette arbeidet er et viktig steg på veien mot å prise tap av natur og den medfølgende risikoen på riktig måte.

⁴ Deloitte, Finans Norge, WWF (2022): *Naturrisiko i norsk finansnæring. En veiledning om hvordan finansforetak kan være med å sikre bærekraftig utvikling som ivaretar natur og biologisk mangfold*, desember 2022.

Reguleringer og rammebetingelser

Finansnæringen og næringslivet er helt avhengig av at politikere og offentlige myndigheter regulerer (tap av) natur og biologisk mangfold på annen måte enn i dag, for å vurdere og håndtere naturrisiko på riktig måte. Realiteten i dag er at det ikke er tilstrekkelig kostnad knyttet til tap av natur, og at risikoen – rent økonomisk og finansielt – blir begrenset. Dermed blir det begrenset hvilken risiko finansforetakene ser knyttet til tap av natur og biologisk mangfold, og risikovurderingene reflekterer ikke nødvendigvis de faktiske negative konsekvensene av tap av natur. Myndighetene må regulere inngrep i og nedbygging av naturen på en måte som bedre reflekterer disse negative konsekvensene.

Den globale naturavtalen er viktig, og vi trenger konkrete tiltak og planer for oppfølging i Norge. Det er også viktig at Norge følger opp relevante reguleringer og initiativer som kommer fra EU, blant annet innenfor bærekraftig finans. For finansnæringen vil spesielt arbeidet med EUs taksonomi for bærekraftige økonomiske aktiviteter og det nye rapporteringsdirektivet for bærekraftinformasjon CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive) være viktige når vi diskuterer naturrelaterte temaer. Taksonomien har vern av biologisk mangfold og økosystemer som et av sine overordnede mål, med tilhørende kriterier for naturpositive aktiviteter. Det vil gjøre det enklere for finansforetakene å flytte kapital i en mer naturpositiv retning. Da er det viktig at Norge følger opp gjennomføring av de relevante rettsaktene på en rask og effektiv måte, når disse er vedtatt i EU.

Det nye rapporteringsdirektivet CSRD vil sette nye omfattende krav til hvilken bærekraftrelatert informasjon som selskapene skal rapportere, blant annet knyttet til natur og biologisk mangfold. Bedre og mer tilgjengelig informasjon vil gjøre det enklere for alle interessenter, også finansnæringen, å vurdere og håndtere tap av natur og naturrisiko. Derfor er det positivt å se at ulike aktører nå jobber i samme retning for å heve kvaliteten på dette arbeidet. Samtidig er det mye arbeid som må gjøres å lage gode kvantitative indikatorer for både rapportering, strategi og risikostyring, slik at tap av natur og risiko kan måles på en bedre måte enn i dag. For klimagassutslipp kan det meste oversettes til CO₂-ekvivalenter, men det er mer utfordrende å sette gode beregningsmetoder og benevnelser for tap av natur. Samtidig har for eksempel Miljødirektoratet gode og relevante datakilder som danner grunnlaget for å lage kvantitative indikatorer. Her må offentlige og private aktører jobbe sammen for å lage metoder og verktøy som er relevante i arbeidet i årene som kommer.

Finans Norge og våre medlemmer ser frem til å samarbeide med regjeringen, myndighetene og andre samarbeidspartnere både i næringslivet og i sivilsamfunn for å skape en varig naturpositiv endring i Norge.